

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

XXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

Iud adiunxit, & in testamenti modum vltima sermonis sui fide signauit, quòd Lucinū presbyterum commendatione plenissima profecutus, quantum in illo fuit, sacerdotio destinauit. Nec immeritò. Non enim difficile fuit, spiritu iam cælo & Christo proximate, habere notitiam. Deindè ad locum victimæ, expleto sermone, descendit, & ligatis oculis ea parte, quam Montanus seruare ante biduum iusserat, fixis tanquàm ad precem genibus, passionem suam cum oratione perfecit. O martyrum gloriosa documenta. O testium Dei experimenta præclara, quæ ad memoriam posterorum meritò conscripta sunt, vt quemadmodum de scripturis veteribus exempla, dum discimus, sumimus, etiam de nouis aliqua discamus.

IGNATII MONACHI, QVAE FIT SINGV-
LATIM, EXPOSITIO VITAE ET MIRACVLO.

*rum sancti Patris nostri Tarasij, Archiepiscopi Constantino-
politani. Habetur in Metaphraste.*

Natus per ingentem maris magnitudinem, in clyti patris & vita inaccessa præstantis, vereor nè aduersos ventorum status linguæ agrestis, & vastorum fluctuum obscuritatis excitem, salumq; & tempestatem mihi procurem animæ naufragij. Talis enim est inscitia temeritas, quæ orationem effundit tanquàm paleam, ad nihil quod sit opportunum conducibilem, & affert damnum ei, quod oportet fieri & est vtile, & in naufragium incidit multiloquij, quod fieri non potest, vt omninò effugiat peccatum, vt est Salomonis & diuina admonitio. Hoc meum reprimat ingenium & terret cogitationem, & refrenat orationem, & diuinarum viri dotum profundum intueri properantem, retardat. Sed cum altum longi temporis silētium res eius regens esset multorum auribus damnum allaturum, vt quæ reneantur desiderio audiendi res optimas & præstantissimas, quæ ab illo in vita gestæ sunt, vt quæ sint plenæ vtilitate animæ, agè valere iubens omnem dubitationem, pauca quædam de ipso, quæ dignatus sum videre oculis, & quæ accepi auribus, & quæ ipsa noui experientia, & in mea humili & egena scio manere memoria, cum pura & sincera veritate in lucem edere, si Deus concedat, iam conabor. Nam etsi non possim dicere pro dignitate, non idè vniversum deseram: sed quia nolo abscondere talentum, sicut ille malus & piger seruus, idè quod Deo gratum est prompto & alacri animo offerre pro viribus, etsi non potero debitum soluere cum fœnore, in eo quidem certè, quòd fortem exerceam & procurem, vt ei nihil detrahatur, ero aliqua ex parte accipiendus.

Hic ergò sacrosanctus & magnus Tarasius, qui Christi mansuetudinem & humilitatem ab infantia vsque ad senectutem imitatus pulchrè expressit, in cuius, sicut prius dixi, virtutum mare me vt natarem demisi, quisnam esset & vndè, & ex qua patria & parentibus ortus sit, arduum fuerit dicere, ijs etiam qui ex scientia sciunt amplè & magnificè dicere, non solum mihi, cuius est planè humilis & abiecta oratio, tantam præclari generis ab alto repetere magnitudinem, & à maioribus deductam eius stirpem recensere, qui gloriari non vult eiusmodi laudibus, neq; fluentibus diuitijs cor apponere, conuenienter diuino Psalmographo, vnquam est meditatus. Hoc vnum autem possumus dicere, quòd omni authoritate & maxima excellentia apud eos, qui per id tempus imperabant, Georgius eius pater, & rei nomen conueniens sortita mater eius Enkratia, propter summam iustitiam primas partes obtinuerunt, ex patriciorum serie deriuati, appellati patricij. Quorum pater quidem cum ascendisset ad altitudinem tribunalis iudicialis, integreque & incorruptè ius omnibus ex æquo tribueret, Solone & Lycurgo antiquis illis legislatoribus, conspectus fuit longè iustior. Qui etiam aliquando rectam & legibus conuenientem tulit sententiam, cum quid esset iustum tunc ignorassent, qui videbantur imperium obtinere, neque id vellent exequi. Iuris verò dicendi difficultas in his fuit: Paupercula quædam foemina, fuerant grauissimi criminis accusatæ, Quænam autem fuerit ea accusatio, iam dicam.

Accu-

Suidas hūc
Ignatiū di-
cit fuisse di-
aconum &
valorū cu-
stodē eccle-
siæ Cōstan-
tinopolita-
næ, & Me-
tropolitanū
Niceæ.
25. FEBRVA.

Prou. 10.

Matth. 25.

Psal. 61.

Integritas
patris eius
in iure di-
cundo.

Accusatae fuerant eadem fecisse latentium infantium, per foramen domorum vel portis etiam clausis subeuntes, & ex improviso infantes interficientes. Quae etiam traherentur in iudicium ab ijs, qui credebant fabulis, & nolebant Christi Dei nostri sequi doctrinam, quae simulacris & phantasmatibus nequaquam decipitur. Est enim apud Graecos in fabulis foemina quaedam, Gello nomine, quae dicitur, cum immatura morte vitam abruptisset, quibusdam spectris accessisse ad recens natos infantes, & eos interfecisse. Huius fabulae improbo pellecti ac decepti spiritu, qui ea dicebant probabiliter, conantur etiam ad mulierculas transferre hoc execrandum scelus, & eis adscribere in spiritum conuersis, causam eorum, qui moriebantur ante tempus. O stuporem, O cordis oculorum caecitatem. Si corpus longitudine profunditateq; & latitudine compactum ac confitatum, in spiritum dissolutum procedit, & haec facere conceditur, Christus ergo, qui est ipsa veritas, dicens: Spiritus carnem & ossa non habet: reputatus est phantasma ab ijs, qui haec asserunt. Quinetiam Christus quoque, qui veram carnem accepit, & spiritum carnem & ossa non habere verè affirmavit Discipulis, nulla re circumscribetur, quae obstet, quò minus sit phantasia. Sic ergo censens & citra dubitationem iudicans Georgius, foeminas absoluit à criminibus. Qui tunc autem poterat, (valde enim defendebat phantasiam) cum sensisset sic iudicasse Georgium, iussit eum ad se adduci. A quo euidenter edoctus de vero exitu latae se sententiae, cum quidem cecidit per summam ignominiam: latam autem ab eo sententiam vel inuitus comprobatur, ut qui à criminibus absolutas conseruaret mulierculas. Et Georgij quidem constantiae & iustitiae pars hinc sita sit.

Iohan. 14.
Luce 24.

Mater piè
suum insti-
tuit filium.

Fit consul
&c.

Psal. 1.

Iconomas-
chorum he-
refis.

Irene cum
filio Con-
stantino
Imper.

Mater verò clara pietate, & id, quod ipsa appellabatur, cernens proficere in filio, venerandum reddit suum filium & verè templum continentiae. Et cum aequalibus quidem suis & improbis docens eum nullam habere consuetudinem: inire amicitiam cum ijs, qui amant decus virtutis, suadebat & eis coniungi iure charitatis spiritalis. Quamobrem ingressus per vniuersam virtutem, erat apud omnes reuerendus, ut etiam consulari dignitate fuerit honestatus: & electus sit primus scriba arcanorum Imperatoris: & in aula imperatoria luciferi instar resplenduerit: ut qui diuinas quidem disciplinas abundè esset complexus: & ex externa eruditione collegisset, quae sunt praestantissima. Illas quidem meditando ad ascensum virtutis, & plantatus secus decursus aquarum diuinae cognitionis, ut rationales fructus proferret in tempore: harum autem vtilitatem per attentionem & cautionem in animo recondens obsignauit, per quas posset corrigere, quod est prauum & barbarum: & linguae suae imponere legem accuratè loquendi.

Cum sic decerè per vtrisque laudem esset affectus, & totum se Deo dicasset per pietatem & puram conscientiam, venit ad habitum spiritalis perfectionis, & mundi munera obiens in mundo habitu, se à mundana remouit ambitione, & spiritui adaptans animam, Vas sacrum efficitur electione melioris, etiam ante sacerdotium, & pastor pecudum rationis compotum, qui pascebatur adhuc, praenunciabatur: & sperabatur fore, ut susciperet vniuersam omnium praestaturam, ut lucida lucerna iam accensa, igne virtutum mundum illustrans vniuersum, & omnem haeticam dispellens caliginem, & lucem procurans rectae fidei. Nec populum sua spes sefellit, ut qui mox acceperit id, quod desiderabat. Paulus enim, quem Cypria natum excepit Salamis, sanctè & integrè clauum regens sacerdotij, cum nefaria adhuc vigeret haeresis, quae accusat Christianos: eorum, inquam, qui a bolent imaginem Christi veri Dei nostri carnis susceptionis: & eius, quae eum verè & propriè peperit Dei matris, & incorporatum, ut visus sunt, potestatum: & iam omnes sancti oppugnatores haeresis à breui & caduca hac vita excessissent, & traducti essent ad eorum, quae in vita gesserant, quae sit illic, discretionem: & serpentinae doctrinae virus etiam post exitum euomissent ex Ecclesia, agrè ferebat & animo angebatur Paulus, cum non haberet, qui ei opem ferret, & manum praeretur ad rectae fidei correctionem, propterea quod omnes adhererent haeresi, eamque confiterentur & assentirentur. Capit itaque consilium dignum sua prudentia. Nam cum incidisset in morbum, qui ei mortem erat allaturus, & deducturus ad longeuam quae illic est, resolutionem, se clam subducit è sede: & cum venisset ad Flori monasterium, in numerum monachorum se retulit, murato amictu.

Postquam autem notum fuit, quod se demisset Pontifex, idque iam pervenisset ad aures eorum, qui per id tempus rerum poterant, Irene autem & Constantinus eius

eius filius, primas potentia partes tunc pulchre obtinebant) ij, quod res accidisset noua & infolita, animo non parum conturbati, statuerunt venire ad dictum monasterium. Postquam vero agnouerunt Pontificem subijisse habitum humilitatis, ira repleti & metu, rogauerunt eum, qui se ad tantam dederat audaciam, quanam fuisset causa Pontificis fugæ & tonsuræ, reputantes num nihili esset facturus grauem Imperatoris indignationem. Paulus autem miti ac placida oratione (talis enim erat, si vllus alius) iram leniens imperatoriam, persuasit, vt irasci desisterent: & aperuit causam, quæ eum ad hoc deduxerat, hoc modo verba faciens:

Me, o Imperatores, & morbus, & improuisus mortis aduentus, coëgit hoc facere, multo autem magis ad id impulit Ecclesiæ deformitas, quæ laborat hæresi, & ex diuturna mala opinione tantum accipit dolorem, vt ei in hæserit vibex immedicabilis: & ter iam per manus & atramentum inscripta hæresi assensio. Neq; enim mihi licuit effugere retia malæ opinionis: sed accidit, vt & lingua & manu in ea implicarer. Quod etiam me magis angit, vt quod exedat sensus animi. Video omnes orbis terrarum partes, quæ in vestra manu tanquam in statera appenduntur, fidei immobilem conseruantes trutinam, & in recta permanentes doctrina & exultantes, ab ecclesia nostra longè dissidere, & tanquam à Christi grege alienas oves repellere. Et ideo recuso esse pastor cœtus hæretici, & statui potius habitare sepulcrum, quam esse obnoxius anathematibus sacræ quaternioni sedium Apostolicarum. Sed cum sceptri potentiam in vestras manus Deus tradiderit, & imperialem curam geratis Christianissimi gregis, qui est sub sole, nè despiciatis tristitiam matris vestræ Ecclesiæ, sed studete, vt ea rursus veterem recipiat pulchritudinem. Nè patiamini abominandam hæresim nunc quoquæ, tanquam suam ex querceto, vt dicitur, vastare ac perdere vineam vestræ imperatoris & fidelis agriculturæ, & à viam transunte non trita & aspera mala opinione turpiter eam peruadi. Est vobis scientissimus agricola, qui aluerit botrum veræ confessionis, & eum expresserit in diuina torcularia vnus & solius Ecclesiæ, & cum implerit craterem sapientia, parauerit fidelissimo populo poculum rectæ sententiæ. Et quemnam hunc innuis, ei dixerunt Imperatores? Tarasium mea significat oratio, qui est primus à secretis diuini vestri imperij. Illum scio, & quicumque rectè sapit, ecclesiam esse opportunè suscepturum: & virga quidem rationis particeps hæresum nugas esse exacturum: docendi autem & pastorali baculo introducturum & foras educturum ad stabula & mandras veritatis, gregem diuinissimum.

Cum in auribus imperatoris sic seminasset orationem, & eam effecisset genitalem, & quæ iam fructum tulerat in centuplum, grauitate morbi oppressus, ad tabernaculi dissolutionem, per mortem confidenter festinabat, adificationem à Deo per incorruptionem, vt dicam Apostolicè, sortitus. Et sic quidem se gessit Paulus: Imperatores autem in Pastoris electione mentem occupatam, & Pauli sermone stimulati, in Tarasium apertè defigunt oculos: & eum, Deo volente, vt viduato gregi præficeret, communi consensu sapienter eligunt. Eis assentiebatur, quidquid erat optimum & præstantissimum è sacro senatu, diuinus planè cœtus: vt qui omnino scirent virum in omnibus præfulgere, & dignum, cui demandaretur dignitas pastoralis. Quidquid autem erat promiscuum ac circumforaneum, & lucernam redolebat hæreticam, patris sanctitatem, etiam ante sacram ab eo acceptam vestem, vt ad arguendum vehementissimam & acutissimam suspectam habens securim, nolebat assentiri communibus suffragijs, non volens ab antiqua sua respiscere sententia: & malebat inuolui cœno limi hærescos, quam potari viuifico fluente puri & imperturbati fontis doctrinæ Tarasij. Sed vicit id, quod iustum erat: & admissum est, quod pro pietate ferebatur decretum. Iubent itaque Imperatores statim coram sibi Tarasium, vt quæ Deo videbantur & legibus Ecclesiasticis, iura in eo confirmarent. Ille verò aderat cum pia & honesta specie, & quas à Deo habebat, gratis circundatus: Apud quem honestis & egregijs agentibus sermionibus, & tanquam iam cum patre, de eo, quod erat postea constituendum, consilium ineuntes, vsi sunt verbis eiusmodi:

Non putamus latere tuam prudentiam, quod præteritis temporibus Ecclesiam inuasit vertigo hæreticæ caliginis, quæ nihilo tolerabilius eam operuit, quam nona plaga Aegyptiaca, tenebræ, inquam, palpabiles, & vsque in hodiernum diem cancri more serpit per gregem: & per vniuersum ferè mundum in animam commouit tempestatem,

Oratio Pauli Episcopi ad Imperatores.

2. Cor. 3.

Tarasius eligitur episcopus C. Constantinopolitani.

Imperat. oratio ad Tarasium. Exod. 10.

rem. Sed quoniam Deus ineffabili nutu eam produxit, & eius ductores, qui non iuste iustum persequi statuerant, iusto iudicio ab imperio exemit & à vita, & tanquam lampadem prælucentem nostram accendit potentiam, ut malæ opinionis abigamus tenebras, & faciamus exoriri Solem cognitionis: ecce te euocamus defensorem & propugnatores, & ad hoc certamen adiutores, ut qui sciamus te pulchre posse armari ad rectam tuendam sententiam, & structa ex diuinitus inspiratis scripturis acie, pro ea configere & te præclare gerere. Nè ergo terga veritas ad ea, quæ piè à nobis proponuntur, qui mūdānis opibus & copijs studemus procurare pacis utilitatem: quin etiam pedibus & manibus opem ferre, & omnem mouere lapidem, ut dicitur in prouerbij, ut inueniatur quod queritur, & apprehendatur quod desideratur. Tempus est ergo ut conrexatur præclara & valde optanda Ecclesiæ tunica, quam scidit pestis hæresis. Nunc appropinquat dies insignis & salutatis, in quo Christus cessare faciens fremitum erroris simulacrorum, annuit copiosis suis miserationibus, ut eius veneranda erigeretur statua, quod attinet ad humanitatem. Transiens ergo ad septimum Sacerdotij, cum aduersus hæresim decertaueris, canē victorię canticum aduersus inimicos. A Deo præmium & coronam accepturus, egredere.

Tarasij ad
Imperat. res
sponſio.

Tarasius autem Imperatoris allocutione obstupefactus, & tanquam à cælesti aliquo sono attonitus, respondit in hanc sententiam ad ea, quæ dicta fuerant: Tempestatem quidem, quæ in fidem & vniuersum commune vehementer irruit, & vsque ad fundamenta Ecclesiam periculosis agitauit fluctibus, & animæ naufragium multis conciliauit, nulla est auris, quæ non acceperit, etiam si pauci effugerint vim procellæ. Hunc verò sedare turbinem, & nocturnę pugnæ luna non lucente hanc pacare procellam, maius est, quàm ut vllæ vires id queant præstare. Quis enim, quæ tam nefariè inualuit, consuetudinem, & naturæ vim accepit, & mundum propemodum iureiurando adegit aduersus diuinam potestatem, conuerterit & fecerit discere, quod est melius, nisi Deus adspexerit & defenderit vestram diuinam potestatem? Ecclesia, quæ impietatis tyrannide olim fuit exuta veteris decoris pulchritudine, lacerisq; pannis diu esse induta sustinuit propter putria & imbecilla dogmata hæresis, nunc à Deo & à vobis ornatur pijs varietatibus. Per vos ergo renouentur mandata Apostolorum, per quæ resulſit splendor veræ fidei. Respirant sacrarum Synodorum pura decreta, quæ Euangelicis seruantur traditionibus, nec sustinent in æternum vllō modo posse surripi. Aperiantur vestibula paternorum dogmatum, & Christi pecudum in eis greges trāseant, & tanquam ex diuino paradiso confiteantur doctrinam rectæ confessionis. Per *Caiaphaicum enim concilium facta est abortio foetus hæresis. Per œcumenicam Synodum nascantur filij Ecclesiæ, & ad mensuram ætatis Christi incrementum accipiant. Nam si hoc factum fuerit, & antiqua ac prima amictus dignitate fuerit decorata, & veræ opinionis pijs dogmatum Lucifer vestro studio eam illustrauerit, habebit omnes fideles in eadem sententia conuenientes, & suas animas profundentes, ut ea stabiliter fundata, conseruetur supra firmam petram fidei.

Constanti.
nopolitana
pseudosyn.
odum dis
cit, qua da
mnatę sunt
imagines
ab hæreticis.

Cum hæc coram Imperatore animæ vtilia declarasset mysteria, ipse eum rogat, ut eum quoque de his differentem audiat communis cœtus populi. Nam hoc caput rectę fidei ægrè ferebat turba militaris, ut cui non videretur esse admittendas & adorandas venerandas imagines. Nuru ergo Ecclesiæ hoc facere incitatus, cum fuisset in inclyto Magnaurę palatio, vniuersa confluyente ciuitate & sacerdotali multitudine se quidem excusauit, validis demonstrans rationibus, qualis esset sacerdotij professio & dignitas, & ad quantam altitudinem euehat & magnitudinem, eum, qui vult ad hoc procedere: seque non esse idoneum ad id suscipiendum, ut qui iam olim fuerit implicatus in mundi dignitatibus, & in huius vitæ turbis & sollicitudinibus plurimum inuolutus, & mysticum hunc statum nondum gustauerit. Eum enim, qui ad hanc vocationem & hunc gradum properat, illotis, ut dicitur, manibus citò ad id insilire, & quæ non tangi possunt, tangere non est tutum: sed eum, qui est educatus in ijs, quæ ad hoc ferunt, iustificationibus, & directus Euangelicis & Apostolicis, ut par est, viuificis doctrinis, ad discernendam viam rectam & incuruam: ut illa quidem pastoraliter deducat ad meliora: hanc autem declinet & vitet, conuenienter diuinę admonitioni, ut quæ procùl ferat à Deo & eius constitutionibus. His fretum, traduci oportet ad hanc magnitudinem. Me autem, ut scit Deus, ad hoc suscipiendum ministerium inuitum coegerunt impe.

Imperatores, eum hoc mihi nunquam venisset in mentem, neque de hac unquam re-
 ctione cogitasset. Tanquam electo ergo Dei populo & gregi meam communico
 conscientiam, ut si me huic maximo muneri volueritis alligare, & me huius iugum
 subire statueritis, Traditioni Oecumenicæ fidei vos quoque ipsos inclinatis, & ne vos
 sequi pigeat patres, qui hac via sunt ingressi, & sex sanctis Oecumenicis Synodis, &
 ijs, quæ piè ab ipsis sunt decreta, consentire ne recusetis. Ad supernam enim hære-
 ditatem transmittunt eos, qui ipsis parent, & fiunt authores magnæ & immortalis re-
 muneracionis. Eius itaque admonitiones tanquam angeli voces admittit populus, &
 polliciti se instar ouium secuturos ducentem pastoraliter, se, ut Deo & ei videtur, in
 omnibus parituros affirmabant.

En vult ut
 oecumeni-
 cis obtepe-
 rent Conci-
 lijs, modò
 ipsum ve-
 lint habere
 Episcopū.

Tunc deceterò in inspiratione principalis & diuini spiritus, conspirante etiam con-
 silio Imperatoris, limi mundani mutata dignitate, & tonsa coma ritu Clerici, hone-
 stoque & venerando aliò sumpto amictu, diuinis & spiritalibus inuocationibus, sicut
 Aaron & Phinees, suscipit vnctionem honoris sacerdotalis, & ascendit ad altitudinem
 cathedræ Pastoralis, luci lucem adiungens, & virtutem augens virtutibus, & modum
 superantibus profectibus datum, sacratissimum talentum multiplicans. Continen-
 tiam enim tanquam Eucratæ filius, & qui eum iam pridem abundè exercuerat, vsque
 adeò sibi parauit ex eo, quòd esset paucis contentus, ut esset eius victus à rebus super-
 uacaneis omninò alienus, & non luxurians vsque ad satietatem. Vitæ autem suæ ha-
 benas ità moderabatur, & animi perturbationum tumultus ità reprimebat, ut esset
 omnibus diuinissimum exemplar propositum, cui nunquam persuaderi poterat, ut
 moueretur ad appetitum voluptatis.

Parfimoniam
 victus eius.

Cum autem ad diuinarum scripturarum meditationem sibi domesticam assciuisset
 vigiliam, somnum ut membra soluens & inutile amandabat mancipium: & cum vsus
 exigeret, rursus iubebat adesse. Quis enim eum in lecto recumbentem, aut molli bus
 stragulis unquam vidit inuolutum? Quis tunicam & zonam super cubile dimittentem
 unquam accepit, & præparauit, ut esset elegantior & concinnior? Quis ex eius pedi-
 bus unquam detraxit calceos, & alligata spongia, ut mos est, leuigauit & polijt? Sed
 ipse erat sibi, ut dicitur, balneator, & in seruicbat sibi ad vsum corporis: in hoc quoque
 Christum magistrum diuino zelo imitans, qui dixit: Non veni ut mihi ministraretur,
 sed ut ministrarem: exemplum humilitatis præbens suis discipulis.

Catalogus
 virtutum
 eius.

Matth. 20.

Habebat autem precationem, quæ mentem sublimè ad cælos euehebat, & soli Deo
 reddebat familiarem, & coniugebat incorporeis, & expellebat omnem tentationem,
 conuenienter Domini eloquio. Nullum enim erat tempus, quo non habebat solum
 eum genu flectentem & surgentem, & manus ad cælos extollentem, & supernè acci-
 pientem à Deo illuminationem. Humilitatem verò, ut quæ ei à puero fuerat fami-
 liaris, ità est complexus, ut non solum ea in ipso conspiceretur, & ex ea laudem asse-
 queretur, sed etiam transfiret ad alios, qui exemplo suo informabantur. Multis enim
 ex ijs, qui erant relati in numerum Clericorum, qui suos lumbos zonis cingebant au-
 reis, & ornati erant varijs & preciosis vestibus sericeis, aurum quidem ademit: fecit au-
 tem succingere lumbos cingulis contextis ex pilis caprarum. Ijs verò, qui toti corpo-
 ri ex iisdem filis purpureas vestes habebant contextas, excogitat tunicas remotas à cu-
 riositate nimia & delicijs, ut quæ essent vestitus honestus, & conuenirent ijs, qui Deo
 seruire statuerunt, & profitentur humilitatem. Ex quo quid euenit? Ut tolleretur
 quidem, quidquid damni ex eo nascebatur: honoraretur autem frugalitas, ut thesau-
 rus quispiam preciosissimus. Castitatem verò, & quæ cum ea simul degit temperan-
 tiam, ut quæ sanctificationem conciliarent, appellauit sorores: per quas, quæ carnem
 inuadit, sordidam & adulterinam exterminans cogitationem, & ignominiam affectio-
 nes depopulans, à Deo fuit redimitus victricem corona impatibilitatis.

Precatio.

Humilitas.

Castitas.
 Temperan-
 tia.

Commiserationem autem & ditissimam in pauperes misericordiam, tam hilariter,
 ut ille dixit, impertijt, ut superaret omnes, qui suppeditabāt pauperibus, & fieret nouus
 Ioseph, dans frumentum egentibus. Suæ enim mensæ obsonia in frustra cōminuens, ad
 accipiendos eos, qui esuriebant, in dies eis parabat contiuuium. Abundè autem huius
 rei sunt testes vsque in hodiernum diem, definita receptacula eorum causa, qui hospiti-
 o accipiebantur & pauperum nostrorum fratrum. Quinetiam mansuram pecunia-
 dationem alijs piè attribuit, in pugillaribus nomen vniscuiusque significans. Quo-

Misericors
 dia in pau-
 peres.

Rom. 12.
 Gen. 47.

Quo-
 tidia.

tidianam autem distributionem, quam manu sua propria in manus pauperum immittebat, quis ratiocinator dimensus fuerit Diophantus, aut multiplicans numerarit Nicomachus, quæ erat arena copiosior, & egenorum ventres reficiebat? Ieiunio verò, quod est ante Christi passionem, magnam erogare largitionem in diuersis locis & cœnaculis, ijs, qui magna premebatur inopia, ipse excogitauit, vsque ad Christi lucem afferentis, festum festorum, resurrectionem.

Et ocio & tempore longo mihi opus fuerit, vt per ordinem collocem accubitus inuitatorum hospitem & profelytorum, claudorumq; & cæcorum & mutilorum ordinatam sequens consequentiam, & posteris dem exemplum munifici ac liberalis instituti. Tempus autem hyemis, quod erat acerrimum, niueq; & gelu & glacie terræ vinciebat intestina, & ijs, qui in ipsa erant, imponebat instar collaris, frigefacientem eamq; grauissimam molestiam, quomodo in eos, qui horrebant, & laceris pannis erant obfiti, & solum pudenda contegebant, vsus machinationibus fouentis recreationis, propulsauit?

Vide singularem in numeros beniguitatem.

Ipse ministrabat pauperibus cibum capiteibus.

Philip. 2.

Construit monasterium.

Is fuit Constantinus Cōpronimus.

Minæ Iconomachorum.

Tunicas enim, penulas, & præterea tegumenta ex crassissimis lanæ filis & staminibus confecta, & vellere denso grauiâ, magno auri pondere emens, & ijs, qui sub dio miserè affligebantur, distribuens, arcebat grauem molestiam frigoris. In salutari autem prius dicto die reuerendæ Christi resurrectionis, post diuinæ synaxis & communionis peractum mysterium, adhuc sacris vestibus candidatus, ad veteris basilicæ iam dirutum locum, qui vocabatur Estia, veniebat. Illic enim parabat egentibus maximum, quo acciperentur, epulum. Quos cum fecisset recumbere, incipiebat ipse ministrare, vinum effundens ex cratère, & potum eis distribuens. Deinde cum hoc munus obijisset, ibat in domum suam patriarchicam, non aliquorum hinnulorum, vt dicit fabula, medullis se nutriens, neq; mensa Sybaritica excipiens, nec quæ ventrem titillant & impinguant belatijs, sed frugalibus obsonijs, & quæ non spectabant ad delicias, se reficiens.

Quis ad tantâ humilitatis altitudinem memoratur fuisse erectus ex ijs, qui vnquam fuerunt? Quis demissionem Christi sic est imitatus, qui paterni sinûs non exinanita magnitudine, nostræ paupertatis subiit speciem, & ministrando docens ad cælum euolare, fecit considerare cum paterna maiestate? Hic ipse, qui nunc laudatur, etiam si in medijs iactaretur tumultibus, non solum amauit quietem & silentium, sed alijs quoque ea affatim suppeditaui, eos à mundo abducens & Deo reddens familiares, & virtutis efficiens filios, vt huius sanctæ vitæ & operationis genitor & productor. Huius autem rei fidem facit omnino, ex hæreditate eorum, quæ ad ipsum lege dotis ex bonis paternis redibant, ædificatum monasterium in sinistra parte Bosphori Thracij. In quo cum arborum rationis participum plantasset generosa germina, quæ pinguescebant fluentis exercitationis, & augebantur copiosis condimentis abstinentiæ, ea fecit Christi agriculturam, tricesimum & sexagesimum & centesimum virtutum fructum fideliter producentia in sanctitate & iustitia. Ex quibus multi ab ipso sunt vocati ad dignitatem pastorem, & vt par erat, ornârunt possessionem sacerdotij: fueruntque columnæ immobiles fidei catholicæ: Quod quidem ostendit tenebrosa inundatio hæresis, aduersus quam fortiter pugnantes, & nubem subeuntes multorum periculorum in persecutionibus & afflictionibus, & sub dio perpeffionibus, ad splendorem superni luminis, eam fuderunt ac dissoluerunt. In qua etiam suum cognitum reddidit magistrum, tantam semper lucentem Luciferum. Et hæc quidem postea.

Ipse autem perfectis virtutibus vsus est ad fatietatem, cum mentem suam a cione prius exercuisset, vt ascenderet ad contemplationem, & eius fuisset capax receptaculum, concinne animum adhibebat ijs, quæ ad rectam fidem pertinent, & vt quæ Deo volente visa fuerant, & Imperatoribus promissa erant, ad effectum venirent, contendebat. Hoc autem erat, vt Oecumenica procederet Synodus: & ab eo, quod iustum est, minime aberraret Ecclesia. Iussu ergo Imperatorum, omnes Pontifices ex vnaquaque regione & ciuitate proficiscuntur in ciuitatem regiam, & iam edicto conuentu in inclyto templo diuinorum Apostolorum, & iam sedentibus Episcopis in sedibus propositis, ecce quoddam examen vesparum, virorum, inquam, qui erant animis leoninis, ex exercitu Constantini, qui olim imperij sceptrum non pie administrarat, exurgens veluti ex quibusdam alueis malæ opinionis, accedit ad dielam ædem sacram, bellicis armis eam obstruendum. Qui cum venerandæ adis atrijs appropinquassent, incondita voce locum replerunt, dicentes non esse ferendum infringere & transgredi ea, quæ olim visa fuerant

fuerant Constantino. Non enim permittemus, aiebant, illius abrogari dogmata, & prædicari esse statuendas imagines. Quòd si quis hoc inceperit, & ante nostros oculos viderimus abrogari Synodum, quæ fuit ab ipso congregata, sanguine sacerdotum terram reddemus purpuream. Hæc dicebant, & in portas irrupentes, volebant eos, qui erant intus, interficere.

Tunc nutu imperatoris potestatis sessionem relinquunt Pontifices: Imperatores autem in eos, qui res nouauerant, cum ira frementes, citò venerunt in suum palatium, eorum insolentiam & insurrectionem & euersionem vniuersi reputantes. Tarasius verò ad sacram aram accedens, timoris nullum signum præ se ferens, incruentum incipit sacrificium: & mystica communionem peracta, domum reuertitur: vbi vacabat prioribus laboribus, nempe in sacra scriptura & in demonstrationibus faciendis ex patrum eloquijs. Rursusque statuebat, necesse esse congregari Synodum, nè communitio hæretica in peius proficeret. Imperatores verò cum eos, qui illam seditiosam fecerant

Turbatus per illos synodus.

conspirationem, & insultauerant in gloriam eorum imperatoriam, zona exutos à militari dignitate exautorassent, & ab omni armorum auxilio desertos & nudos effecissent, iubent vnumquemque eorum ignominia notatum, redire in patriam. Non enim aiebant, sustineret Deus tales parentes seditionis, habere defensores & propugnatores eius, quod ex eo relucet, palatij.

Exautorantur seditios illi.

Hæc cum Deo volente sapienter statuisset, & aliquod tempus intercedere bonum esse existimassent, pulchro rursus mandato edicunt, vt in præclaram Bithyniæ metropolim simul conueniret cætus Sacerdotum & Pontificum: Niceam, inquam, in qua Trinitatis, quæ est eiusdem essentia & expers omnis materia, aduersus Arrii & suorum rabiem acutissimus gladius fuit fabricatus: in qua Trinitas hypostaseon indiuidua diuisione, & diuisa vniõne theologicè refulsit. Et cum sanctissima classis dicto citius in dictam venisset ciuitatem, Tarasius quoque venit ex vrbe regia, ex Apostolicis sedibus secum assumens eximios quoslibet & præstantissimos: Nempe ab Adriano quidem Papa Romano Petrum primum Presbyterum, & Petrum Monachum & Præfectum: ab Apostolica autem Diocesi, à Politiano, inquam, sacratissimo Papa Alexandrino, Thomam Monachum & Presbyterum: & à Theodoro Patriarcha Antiocheno, & ab Elia principe pastorem Eliæ, Iohannem Monachum Presbyterum & Syncellum: adducens etiam secum quosdam ex ijs, qui gerebant magistratus, pietate claros & gratia doctrinæ & facundia: inter quos fuit etiam Nicephorus, qui erat à secretis Imperatoris: qui cum vixisset in sanctitate, & esset ornatus diuinis virtutibus & doctrina ac dicendi scientia, Byzantij sedis patriarchalis suscepit honorem post Tarasij sanctam consummationem: & quicunque erant venerandi & eximij Monachi, qui mouebantur zelo disciplinæ & regulæ Ecclesiasticæ, & contendebant semper sequi synodalem accuratorem, profecti sunt Niceam.

Synodus Nicena 2. contra Icos nomachos.

Die autem præstituta (is verò erat, in quo Tecla aperuit stadium cettaminibus sceminarum Martyrum) vnusquisque Episcopus, in sacerdotali gradu & habitu, sedebat in sua sede. Primus autem loqui incipit Tarasius, & sermonis ostium aperit Synodo. Deinde imperatorio & diuino edicto audientibus omnibus recitato, quod de recta & sincera fide magna voce acclamauit, post quod fuerunt etiam vocales Apostolicarum sedium ad eos, qui rerum potiebantur, responsiones, ordine canonicæ consequentiæ, Synodo resonantes, & omnes sanæ assentiri doctrinæ, & vt vnusquisque suam diceret opinionem, & quam de hac sana fide haberet sententiam & voluntatem aperiret, adhortantes, acclamauit sacrosanctus cætus, ita esse, & se ita sentire de venerandarum imaginum antiqua effigione & adoratione, multis libris patrum allatis & synodalibus decretis, verisq; adductis sententijs & demonstrationibus, & diligenti persequutione impressis in auribus omnium. Id autem non semel nec bis, sed ad septimam vsque sessionem & auditionem toto die conspectum est fieri: quomodo etiam Acta scriptis mandata, per diuinam consequentiæ & ordinem indicant. Tandem cum Tarasius & pius, qui cum eo erat, cætus collectus patrum, venerandum decretum literarum tutis monumentis mandasset: & vt id saluum & integrum maneret, precatus esset: & vt patres, qui primam aduersus furiosum Arrium victoriam erant consecuti, adiutores haberent, & eorum, quæ rectè decreta fuerant, custodes, Deum inuocassent: & vanæ inanisque huius sententiæ authores, & omnis hæresis inuentiones, ab atrio Ecclesiastico per anathema

Synodus Nicena 2. vide vras probet effigionem & adorationem imaginum.

thema separassent, in urbem regiam delata orthodoxa dogmata conseruauerunt. Quos summa beneuolentia exceperunt Imperatores.

Erecta itaque cathedra ipsorum Imperatorum, & totius à Deo electæ Synodi, in iam dictæ Magnauræ insigni æde, & nouo decreto recitato, cum aures imperatorias diuinus implisset spiritus, (audiebant enim eos in vnum conuenisse concentum auxilio eius, qui omnia continet, & in vnam consensisse sententiam) admirati sunt accuratorem: & esse doctrinam diuinæ inspirationis, quæ ab eis decreta fuerant, sapienter iudicantes, penna & manu imperatoria ea optimè comprobant & confirmant: & non vilibus donis Synodum profecuti, vnumquenque mittunt in suam ciuitatem & ad greges rationis participes.

Episcopi
Synodi Ni-
cenæ vt se-
gesserint er-
ga Episco-
pos & Cle-
ricos Ico-
nomachos.

Discrimen
inter idola
Ethnicorum
& imagines
sacras Chris-
tianorum.

Amos 8.

Tarasius Si-
moniacam pro-
fligat.

Tarasius autem & Apostolicarum sedium mystæ eximij, cum ad sacrosanctæ Ecclesiæ venissent Præfecturas, & diuinis doctrinis populū instruxissent ac corroborassent, ijs, qui in clerum cooperti fuerant aut Episcopatum tenebant, nullum ante Synodum, aut in Synodo, aut post Synodum crimen intendunt de priori mala opinione, neque eos, qui ordinati fuerant ab Hæreticis, à pascuis segregant ecclesiasticis. Sed Synodalem, & paternam sequentes dispensationem, eos quidem, qui ad piam transfugerant sententiam, manibus suis complexi sunt tanquam fratres & collegas in munere Pontificatus: eos verò, qui in re aliqua claudicauerāt, & in ijs, quæ ad fidem pertinent, peruersis adspexerant oculis, & deinde à lapsu resipuerant, & libellis comprehendendam abrogant opinionem, iisdem amplectentes viscera, collocabant in suis sedibus, & in pacifico statu, & tranquillitate nullis agitata fluctibus, conseruauerunt Ecclesiam orbis terræ. Et in ijs quidem, quæ ad gloriosam fidem pertinent, sic magnus affectus Tarasius, ad eam rectè & apertè explicandam, & ad eos, qui vacillabant & vtriusq; pedibus claudicabant, vt recto pede incederent persuadendos, magnum suscepit certamen & immensum laborem: quotidie quidem eos, qui accedebant, honestis monitis inducens: & si quos videbat corde peruersos, eos dirigebat verborum congressionibus, eosq; legibus colligans veritatis, adducebat Ecclesiæ sacras hostias. Ostendebat autem nullam omnino habere consensionem aut conuenientiam, prout videbatur fidei accuatoribus, idolorum abominationes, cum pijs & diuinis figuris venerandarum imaginum. Nam illorum quidem, aiebat ille, productio simul inquinata cum primis exemplaribus, efficitur plena omni turpitudine: Harum verò cum sint veneranda prima exemplaria, necessariò etiam simul veneranda apparent, quæ ex illis producuntur. Et sunt illa quidem inuenta gentilis falsæ religionis, efficta ex eo, quod nusquam est: hæ autem, quæ à Christiana rectè sunt sanctitate, ex eo quod est, ad id quod est, efformatæ, habent consequentem exemplaris archetypi sanctitatem. Cum enim inuenisset ecclesiam præstigiatoris & circulatoris in morem affectam & errantem in montibus hæresis, & sustinentem famem & sitim, non panis & aquæ, sed famem audiendi verbi Domini, eam alens in pascuis quietis, & deducens ad semitas iustitiæ, gregem fecit pinguisimum, salutaribus pinguefactum actionibus, & dulci lacte fidei acrem hæretici fermenti amaritudinem expuentem, & effectum nouam consensionem.

Et primùm quidem Simoniacæ crumenæ sciendens vinculum, quo sancti spiritus donum venale proponitur, statuit vt Sacerdotum gratis fierent creationes & ordinationes: ex atrio ecclesiastico omnem pecuniariam expellens consuetudinem, & quidquid erat asperum eiiciens, rectas facit semitas fidei, gregem multis prouocans sermonibus, & ascendens in sacratissimum ambonem, parabat mensam doctrine, ex diuinitus inspiratis scripturis venans obsonia, ad alendas animas vtilia. Quinetiam sparsim colligans cantica Dauidica, per perspicuitatem & euidentem rerū distinctionem, clarè aperiebat ea, quæ intelligebantur: adeò vt essent veluti in conspectu ijs, qui erant lecturi, & recta ijs, qui inueniunt cognitionem. Quod autem propemodum prætermisi, & quod memoriam effugiens non erat enunciandum, & erat celaturum curam diuini patris, quam gerebat in eos, qui laborabant, qua ipse eos leuabat, & cuius, vt opinor, fuit ipse primus opifex, cum in hunc locum venerim, tanquam condimentum aliquod & mel dulce admiscens reliquo corpori orationis, viscera clementiæ & misericordiæ statui inferere in cordibus eorum, qui sunt benigni & clementes.

Nam aliquando quidam ex ijs, qui gerebant magistratus, splendore & gloria & diuitijs insignis, qui etiam, vt ensem imperatorium gestaret, honorem erat adeptus, pro magno

magno pecuniæ pondere luens pœnas, cum graues & acerbæ de eo haberentur quæstiones, neque ei quidquam daretur laxamenti, sed afflictione & cruciati omni ex parte vrgeretur, deturbabatur in profundum desperationis præ animi ægritudine. Is cum noctem obseruasset intempestam, eos latens, quorum custodia fuerat creditus, ad templi diuinum se contulit refugium. Cum autem fuisset intra adyta, venerandæ mensæ mordicis apprehensis cornibus, ea tenebat cum magno tremore & timore. Cum ergo eum cognouissent aufugisse, metu nè idem subirent supplicium, velocibus pedibus venerunt ad diuinum templum, & eum adspicientes mensam diuinam apprehendisse, circumdant adyti ambitum, tempore cibi sumendi reo aperientes ingressum, non dantes locum, vt posset vti reliquis necessarijs: sed sperabant fore, vt eum proderet necessitas, & eum vel nolentem expelleret. Adhibebant itaque maiorem custodiam. Prohibent enim omnino ingressum ad aram, vt nemo eum sermone impertiret, aut ad eos, qui erant extrâ, aliquod verbum ab eo transmitteretur. Cum hæc igitur venissent ad aures Pastoris, eum repleuerunt maxima animi ægritudine, vt qui videret contempti- onem diuinorum sacramentorum, mouere ad indignationem bonorum datricem Dei benignitatem.

Sed videte à misericordi patre suppeditatum tunc ei auxilium, & admiremini prudentiam. Eo enim tempore, quo oportebat cibum sumere eum, qui affligebatur, sacra- veste se induens, proficiscebatur ad adytum: & per dexteram portam ingrediens, quæ ad reficiendum virum erant necessaria, suppeditabat, abundè ex se afferens: & deinde abibat, eum relinquens. Si quando autem venter, cui negari non potest, eum cogeret facere, quæ sunt requisita naturæ, ex alto rursus descendens, & eum ad secessum deducens & expectans, & eum postea manu capiens, restituebat tribunali. Idque non semel & bis in die faciebat, sed quotiès euocatus erat ad hoc ministerium ab eo, qui graui- ter periclitabatur. Hanc infatigabilem diuini viri demissionem admirantes milites, & fieri non posse cogitantes, vt qui supplex erat caperetur, quando iusti manus eum regeret, improbum in eum struunt consilium, quod superabat omnem fraudem & asturiam. Clâm enim per alium aditum collocant insidias, vt quando ex sacris adytis ouem Pastor traheret naturæ seruientem, eam instâr luporum raperent: quod etiam factum est. Nam cum sanctus viri, vt solebat, curam gereret, & ad requisita naturæ eum duceret, ij, qui securè latebant in insidijs, per aliam portam irrumpentes, eum rapiunt, & ad regiam per vim trahunt.

Postquam autem sceleratam infeliciam machinationem in eum adornatam cognouit Pastor sanctissimus, ira & dolore arreptus, nulla vtens dilatione, ad Eleutherij aulam regiam (illic enim tunc fortè contigit degere Imperatricem) accedit. Cum ij verò patris aduentum sensissent, & eius præsentiam in ipsos futuram zelo plenam & instâr acuti gladij suspicarentur, eum siuerunt extra regiam, ne sermone quidem dignati. Ille autem videns suum aduentum nihil sibi profuisse, Ecclesiasticæ pœnæ vinculis omnes communiter alligat, pronuncians indignos communionem Christi sacramentorum, si villo graui damno afficerent eum, qui confugerat supplex ad ecclesiam. Cum hæc ergo tanquam ex Apostolica authoritate liberè dixisset, est reuersus. Illi autem magistri linis adstricti, cum non possent effugere sacra retia pœnæ Ecclesiasticæ, de reo quidem non amplius habere quæstionem tormentis, sed verborum solis examinationibus, de quibus agebatur pecunijs, trutinam exinanientes, tanquam innocentem eum absoluunt. Talis erat in omnes vir diuinus, diuina vindicans ac defendens, & pro gregis ouibus periculum adiens.

Cum autem & leges accuratè teneret, & in omni genere canonicæ reëtudinis esset exercitatus, quæ vniuerso communi incidebant lites iudicabat, & acutissima cogebat prolata sententia eos inter se conuenire: non pauperis, qui in ius vocabatur, flexus misericordia: neque quidquam personæ diuitis gratificans: sed in omnibus iuris indeclinabilem seruans distributionem, non dabat locum ijs, qui volebant proximo facere iniuriam. Sed fortè legum quidem rectam & nusquam propendentem conseruauit trutinam: despexit autem iura, quæ præclare statuuntur à canonibus? Minimè: sed cum sciret legum seueritatem, canonicæ authoritatis in multis esse soxorem & confortem, vt prudens iudex hanc cum illa contemperat, & ostendit esse legitimam canonum accurationem in ijs, quæ canonicè corriguntur: legum verò reëtudinem in ijs,

Quidam ex magistræ reus confugit ad sacram aram.

Tarasius ei cibum adfert.

Per insidias capitur à militibus.

Tarasius excommunicat omnes, qui laederent eum, qui ad ecclesiam confugerat.

Leuit. 19.

quæ legitimè aguntur, canonicam obfignationem. Quòd autem non prodiderit hoc Dei & diuinum præceptum, sed ex æquo canonem seruauerit & legem, non est obscuro testis, quem est consequenter adductura oratio.

Constantinus
iuuenis
in quo la-
pſus ſit.

Matth. 5.

Dicitus fuit Imperator Constantinus iuuenis, defistente matre Irene à cum illo coniuncta reſione imperij, & ſolus tenebat clauum adminiſtrationis. Qui cum eſſet aliqui bonus, non omninò autem firmiter tenebat, quæ ad puram & ſynceram fidem pertinent, & quod iuniorum mentibus ſæpè ſolet vſuuenire, elatus vana ſui perſuaſione, quod ſibi videbatur, exiſtimabat iuſtius ſcriptis legibus. Is aggreditur infirmare leges, & quod à Domino dictum eſt in Euangelijs, patrociniò vrens ſuæ potentia: & cum ſtatiſſet à ſua coniuge facere diuortium, & aliam in animo haberet extollere ad imperij altitudinem, iuuenis adornat facinus indignum ſua poteſtate. Id autem fuit mortifera inſidia, à coniuge Imperatrice ei parata. Affirmabat autem id eſſe venenum, quod cum potu hauſtum, mortem ſimul attrahebat. Quod quidem conabatur probare & cuiilibet perſuadere, vt putabat. Putabat enim fieri non poſſe, vt fides ſibi non haberetur, cum eſſet Imperator, & verba faceret apud eos, qui ſubiecti erant eius imperio. Nullus verò perſuadebatur, niſi qui gratificans Imperatori, propter gloriam in animum inducebat iuſto ius adimere.

Matth. 5.

Matth. 5.

Postquam autem excitata fama hoc tranſmiſit vſque ad atria eccleſiæ, & nefaria actio peruenit vſque ad aures Pontificis, id eum reddidit valdè dubium & perplexum, dum apud ſe cogitat, quomodò ſe armaret aduerſus hanc decertationem, & in ipſum Imperatorem, rei bellicæ peritiſſimum & fortiſſimum pugnatorem, ex pharetra & arcu telum iacularetur, iam olim honoratus ſacerdotali horum omnium nuditate. Cum hæc apud ſe magnus mente verſaret Tarasius, & pararet ſe ad congregiendum cum Imperatore, & decertandum armis ſacerdotalibus: ecce quidam ex ijs, qui gerebant magiſtratus, ab Imperatore inſtructus, renuncians quod factum ac comparatum inaniter dicebatur veneficium, acceſſit ad gnomonem caſtitaſ: cumque id quàm potuiſſet accuratiſſimè & ſubriliſſimè contexuiſſet, omnia eſſe veriſſima, & quæ nullam admittant calumniam, affirmabat: & vt conſentiret, vt Imperator poſſet venire ad ſecundum contractum matrimonij, inſtabat. Hæc cum dixiſſet, expectabat vt de ijs reſponſum acciperet. Cui, cum ex imo ſuſpirãſſet & lachrymabiliter ſubriliſſet, ſanctus reſpondit: Si hæc, vt tu dixiſti, cogitauit Imperator, & carnem diuina lege conglutinatam, & quæ vna cum ipſo facta eſt, ſtatuit excindere, neſcio quemadmodum feret grauiſſimum, quod in eum à gentibus inferendum eſt, probrum: aut quemadmodum eius poteſtas gregem coget ad temperantiam, & fornicationem punit & adulterium, cum ipſe ſit tam turpium conuictus ſagitiorum. Nam etiam ſi dederimus fide digna eſſe, quæ à te adducuntur, & eſſet mulicris euidentis maleficium, ſic etiam oporteret id cauere propter reuerentiam vocis Domini, quæ dicit: Qui dimittit vxorem ſuam, præterquam propter fornicationem, mœchatur. Quemnam autem imperio excellentiorem ſibi ſocietate matrimonij voluit coniungere, quæ ad tantum proceſſit ſagitium? Sed hoc idèd prætextitur, vt honobiles nuptiæ & torus immaculatus violetur: introducatur verò dedecus fornicationis, & germanum ſemen fiat adulterinum, & alienet id, quod eſt cognatum, introducto furtiuò & turpi concubitu. Hanc ergò à nobis & ijs, qui ſunt noſtri ſimiles, accipe reſponſionem, & aperi ijs, qui miſerunt. Non enim cedemus ijs, quæ à te iactantur. Mortem potiùs & grauia ſubibimus ſupplicia, quàm in rebus cuiusmodi ei villo modo velimus inferuire. Audiatur Imperator nos huic improbabili conſilio non eſſe parituros.

Tarasius
non vult
conſentire
in diuortium
Constantini
Imper.

Matth. 5.

Vide conſtantiam.

His verbis caeleſtibus attonitus is, qui imperatorijs ſeruiebat reſponſis, vultu tegens triftitiam, venit quàm citiſſimè ad eum, qui miſerat, eorum, quæ ille ſperabat, nihil quod ei eſſet cordi, omninò afferens. Poſtquam autem ſacroſancti paſtoris conſtantiam vidit Imperator quercu eſſe firmiorem, quæ ab imperu ventorum non concutitur, in admiratione habuit, quod factum fuerat, timens nè in clyti patris mens inflexibilis nullo ſtrepitu terreretur. Rurſus ergò mittens, iubet aſſeſſe ſanctum, credens, ſi coram adſuiſſet, fore vt ſe ſubmitteret poteſtatis austeritati. Cum ergò veniſſet in regiam & ad ipſum Imperatorem, & cum eo de more conſediſſet, habens ſecum ſenem illum Iohannem, quem, cum in ſynodali verſaretur expoſitione, admonuit oratio fuiſſe legatum diocæſis Orientalis: multisque ſalutaribus admonitionibus apud Impe-

Imperatorem esset vsus Princeps Pastorum, & non persuasisset. erat enim, vt est in pro-
uerbio, hydram scindere, cum à lapsu liberare, qui iam suis instat volutabatur in forni-
catione. Impulsus enim ab impudentia, his verbis vsus est ad Pontificem:

Ego quidem id, quod iam pridem mihi accidit, ad vestram retuli sanctitatem. Nihil ^{Imperato-}
enim te volui celare, affectionem ac benevolentiam patris in te indicans. Porro autem ^{ris ad Tara-}
nunc quoque per meam linguam imperatoriam, statui clarius agere meam causam. ^{sui oratio.}
Meo enim imperio insidiantem, quæ non ex Deo mihi vnita fuerat, adiutricem, cum
lex aperte iubeat, quin ab ea possim diuertere, nemo contradicet. Nam cum sint mani-
festa crimina, aut mors eam excipiet: aut, quod est benignius, per totam vitam aget
pœnitentiam. Non enim ad quempiam ex vulgo erat transiturum, quod ab ea adorna-
tum erat, scelus: sed ad germanum coniugem, & fidelissimum Imperatorem, & genti-
bus terribilem, & ad vniuersum orbem terræ peruasurum erat maleficium. Quo quid
esse potuerit periculosus & magis horribile? adeo vt ipsa deinceps possit ad nullam con-
fugere defensionem. est enim priuata omni oratione, & quæ ipsam commendare pos-
sint, probationibus, vt quæ argumentorum, quæ cuitari non possunt, habeat contra se
veritatem ad perfectam condemnationem. Decetero autem vocat tempus, vt ipsa le-
tiferæ potionis venena aperiam: vt cum vestra sancta viderit paternitas sceleris magni-
tudinem, id certum habens & exploratum, non amplius dubitet, neque vllam expectet
moram aut temporis dilationem: sed quamprimum eam iugis subijciat canonicis, &
persuadeat ei vitam eligere quietam ac monasticam, si velit eam manere inter viuos.
Nam cum hoc maleficium sit mihi positum ante oculos, fieri nõ potest, vt cum ea am-
plius seruem iura coniugij, aut amicæ amplius cum ea coniungar & foedus ineam. No-
ceterum enim, vt dicit prouerbium, Deus quoque persequitur. Innuit ergo, & allata sunt
vasa vitrea cum liquore turbido curiosè composito ad falsam accusationem: quæ ante
faciem eius & magni patris statuerunt, qui afferebant, quibus dicebat coniugem vel
mortem ei esse machinatam, vel mentis emotionem. Videns ergo magnus Tarasius ijs,
qui nequaquam conueniebant, nexibus captum Imperatorem, & falsi labyrinthis ita
inuolutum, vt euadere non possit, labi in peccati periculum, sacerrimum telum infigit
in eius corde, sic dicens:

Nè moueas, ó Imperator, arma surda aduersus Dei leges, neq; propter horum trans-
gressionem, claculum contra milites. Est enim imperatoris potestatis indicium, omnia ^{Tarasij re-}
cum libera facere cõscientia, & nihil tectum ac dissimulatum mente agitare aduersus ^{sponsio.}
eum, qui dedit coronam, & maximè euertendo diuinum eius mandatũ & voluntatem.
Neminem enim latet, nullum intercessisse scelus ad ea, quæ nunc nefariè struuntur ad-
uersus Imperatricem, & quæ eam volunt subijcere maleficorum veneficij, & affirmat
eam machinatam esse mortem maiestati tuæ incomparabili. Quis enim, vt prius dixi,
glorians specie iuuentutis, comparari potuerit cum tua pulchritudine, vt à fraude in-
escata tibi venenum præberet muliercula, & se ab ea, quæ est in te, abduceret amicitia
& germano ardore? Quisnam apparet maiori glorians excellentia, quàm vestri imperij
quaduplici purpura, quem oculis & nutibus pellectum summæ vestræ prætulit digni-
tati? Quis contra aduersarios in tot prælijs se tam præclarè gessit supra vestram plus-
quam Dauidicam fortitudinem, vt ab ipsa amaretur plusquam tua imperatoria domi-
natio? Non est, non est ita. Fuerunt hæc inuenta & excogitata, vt prætenderetur ad omne
vitium: proposita, vt labem inurant sceptrum imperij: parabolam in gentibus, & motio-
nem capitis in populis vos ponere grauitè vrgentia. Propterea legitima iura vestræ
coniugalis & imperatoris vnionis non audemus dissoluere, Dei legislatoris timentes
sententiam: neque verbis, quæ spectant ad accusandam tuam coniugem, credere susti-
nemus, etiam si mille mortibus & tormentis subiecti fuerimus, vt qui sciamus, diutur-
na inflammatione teneri tuam affectione in mulierculam illam fornicatricem. Quin-
etiam hoc quoque notũ facimus coram Deo in primis honorandæ tuæ purpuræ, quod
intra cancellos incruentæ mensæ, in qua sacrificium magnæ hostiæ Christi venerabili-
ter peragitur, non sinemus amplius nobiscum vestram ingredi potentiam, nè nos quo-
quæ audiamus, quod in execrationibus iam olim dicitur ad Sacerdotes: Calcare atrium ^{Ezech. 44.}
meum non adijciatis.

Hæc Tarasius, qui primi pastoris Christi oues regebat spiritaliter, cum coram Impe-
ratore pronunciaisset cum cordis contritione, orationem conclusit silentio. Prædictus

autem Iohannes, cum ipse quoque ad Imperatorem multis esset vsus admonitionibus, sustinuit maximos fluctus ignominie ab ijs, qui preterea dignitate gloria batur & honore patriciatu: qui etiam minabantur se enses adacturos per intestina senis, vt qui imperatorie potestati verba expueret contraria, & non cito acquiesceret voluntati Imperatoris. Cum autem firmam & stabilem manere vtriusque sententiam, Imperator his verbis sensisset & minis, feruente ira incensus, & sciens se non posse contra hec dicere, iussit eos a se expelli, viatores sine viciibus, & martyres, quod ad se attinet, proclamans corona redimitos. Quid hoc abest a Iohannis miraculo? Ille enim Herode, qui post mortem fratris eius sponsam in sano amore tenebatur, arguit: Hic autem, cum adhuc esset superstes vxor Imperatori, & cum eo ornata esset imperij diademate, & deinde expulsa esset, non ferendum esse ratus quod factum fuerat, fuit conuenienter Psalmographo, ad matutinum acutissima reprehensio, etiam si cribro, vt dicitur, hauserit, & acinum inflaret, cum saucia esset & perslucet mens Imperatoris. Etenim cum statim eam, qua sibi matrimonij iure coniuncta erat, a se amandasset, & ab imperatoria aula alienasset, & privato habitu & loco eam circumscripsisset, a tempestate & caliginoso illo salo, quod subierat animo, desistit, per separationem a germano suo membro. Cum vero voluaretur in coeno introducti illius concubitus, & maxima vi ei allata, crebro Pontificem incitasset, vt eius vertici contexeret coronam tenebrosi illius & occulti contra ctus, non fuit quod volebat assecutus. Deceperat autem huc obibat, querens Sacerdotem, qui coronam contexeret, vt turpem illum celebraret hymeneum.

Matth. 14.

Constantinus reiecit legitimam coniugem suam.

Tarasius multa patitur ab Imperatore.

Exod. 5.

Docet fricare oculos

Aures.

Odoratum.

Cant. 5. & 1.

Asperas vias heresum declinanda.

Et de Imperatoris quidem in infirmo precepto recusatione, & diuini patris fortis ac generosa constantia, haec enus. Neque enim fas est res illius ulterius mandare monumentis literarum, qua ijs, qui audiunt, nullam afferunt utilitatem. Hoc autem oportet commemorare, quod a tempore illius lapsus Imperator magnum oppressit Tarasium multis tentationibus, ei adhibens custodes, qui nomine quidem vsi sunt Syncellorum, moribus vero longe aberant a pietate. Quos nisi assumpsisset, & nisi per eorum oculos transisset, non licebat cuiquam ad diuinum & sapientem pastorem principem accedere, & ea qua videbatur, eloqui. Taceo, quantam Imperator ostenderit crudelitatem in eos, qui illi appropinquabant, & eum obseruabant germana seruitute, plagis afficiens & condemnans exilijs nulla iusta de causa, studens eum deicere a cura rerum diuinarum, & tentans eum afficere tristitia. Ille autem forti ac constanti excelsoque & infracto animo ea, qua accidebant tanquam qua erant vtilia reputans, graues illos praefectos, tanquam Aegyptiacos operum exactores sustinuit, & in omni tentatione & labore se probum esse ostendit, adamantina lobi ratiocinatione tanquam armis munitus, & illius inexpugnabilem imitatus patientiam, adeo vt ignaue verbum insipientiae e labris suis nunquam emitteret. Neque enim habebat humilem & abiectum animum vir ille iustus in ijs, qua accidebant, sed virtutibus sublimem & excelsum, & pontificalibus canonibus & legibus pulchre erectum, & plane expertem omnis limosae nequitiae. Diuino enim sermone nutritus, & omnem sensum irrigans nitidis & sacrosanctis scatentibus fluentis, docebat habere oculum videntem omnem rectitudinem, & declinare theatralem omnem ostentationem, cum coercendo, ne circa res externas vagaretur.

Multos itaque ex ijs, qui erant in sacris, qui equorum certaminibus mirandum in modum delectabantur, repressit, & vt se domi continerent, cum hec fierent, sibi que & diuinis scripturis attenderent, admonuit: & vt nullam turpem & ab honestate alienam auditionem omnino admitterent: Dauidicis vero sibus portam aperirent, & ijs magis delectarentur, vt qua graues sermones & animae vtilis continerent, quam indecoris & inhonestis canticis, qua canuntur cum tympanis & tibijs, persuasit. Omnem autem rerum suauium odoratum, qui morrem attrahit, admittere dehortabatur: cum vero, qui conseruabat sua uolentiam Apostolicam, festinantem ad odorem vnguentorum Chiriacorum ad sponsum preclare canitur: Sauciata charitate ego, & curram ad odorem vnguentorum tuorum. Auersabatur autem mortuas & maleolentes non sanae doctrinae abortiones, vt que essent cause tetri odoris male opinionis, hoc enim ante alia omnia precipiebat, declinare asperas vias heresum: simul vero ferri citra errorem cum sulci axibus Ecclesiasticis, congruenter diuinae admonitioni prouerbij. Tactum autem, qui est necesse.

necessariò minister gustus, cohibebat frenis legis spiritualis, vt rationis particeps attineret alimentum & cibos salutare, & perpetuum animæ præberet epulum: ex quo accedit concoquens distributio eorum, quæ intrò aggregantur immaterialiter: & excernitur omnis superfluitas malæ habitudinis, quæ dissoluit locum animæ.

Sed quis in his tam se rectè gessit, aut meliùs castigauit eorum repugnantias, quàm pura & reuerèda Tarasij cõscientia? Quis eo in diuinis fuit frequètiùs occupatus? Nunquàm enim de dit ocium auribus, quando vocabat tempus precatationis: sed ipse semper sua spõte pròmpetè accedens, Deo abundè offerebat primitias diuinorũ hymnorum, tanquàm fructuum oblationes: & neq; cum retardabat aut emolliebat socordia, nec quæcunq; accessisset multitudo curarũ publicarum, abstrahatur à precibus: sed cum suo tempore nunquàm deesset precibus, rerum externarũ turbam suscipiebat. Sic in diuinis mysterijs initiatus, & sic pulchrè sacra peragens mysteria, vir vnus cognoscitur ex ijs, qui post gratiam, & ex ijs, qui in gratia & ante gratiam, refulserunt in Ecclesia.

Et vt nobis certa via & ratione procedat oratio, & regula collationis procedat immobiliter, euectigò ordinè accipiat comparatio. Etenim eos, qui in sanctitate & actione & contemplatione pulchrè sunt educati, & qui erant propemodum carnis expertes & sanguinis, nihil ampliùs quàm se habere sinebat, nisi quòd seorsum in spe habitãrũt, & in solitudine & solos seipfos exercuere: aut quòd cognoscantur etiam seruãsse pauciores: reliqua autem virtutis priuilegia, partim quidè ab eis sunt neglecta, partim verò longè ab eis abfuerũt. Martyrum autem eximiam & incomparabilem fortitudinem, & generosissimam phalangem quæ ad sanguinem vsq; restitit peccato, corporaq; & animas propter Deum prodegit, non ad tribunal se sistens tyrãnicum, in stadiumq; & arenam decertaturus prodiens est imitatus, & erexit trophæum veritatis: sed eos, qui hæc & his maiora sustinuerunt, desiderans, & miris extollens laudibus, & coronã veluti quibusdam victoriam significantibus verborum diadematis, & eorum salutare ad Deum reuerens intercessionibus, & vocans ad auxilium, paratam scripturam & librum se sua sponte offerentem, in sacris templis, honorificè descriptis eorum certaminibus, posuit: vt ijs, qui viderent, aperiret vestibula compunctionis, & athletas induceret, eorum zelo accensos, vt similem, si tempus vocaret, beatam arriperent decertationem. Res enim eiusmodi scit conciliare oculus, qui est bonum argumentum consecutus, & auditum præcedere. Ipse enim secundum honorem post visum est adeptus, & cum oculus absq; expositione eorum, quæ sunt subiecta, figuras accipiat euidentes, auditus semper secundum locum tenet, vt dixit quidam sapiens.

Quis enim coloribus expressum videns eum, qui decertat, & ignem despicientem, & nube flagellorum circumdatum, & in his creatori confidenter spiritum emittentem, nõ calidis circumfunditur lachrymis, & suspirijs ac gemitibus compungitur? Quis eum, qui se exiit ad grauiã cruciatuum & suppliciorum genera, & postremò tortus fuit, adspiciens, non cordis contritione pectus tundens recedit? Quis eum videns, qui pro Christo se tradidit licitoribus, compedibus manicisq; & fidibus constringi, & deindè fortiter expirare in supplicijs intolerandis, non admiratur patientiam, inuictamq; excelsum animi virtutem & fidem? Quis alium spectans, qui nõ aliquod verbum emitteret indignum pietate, & in lateribus & in dorso laniatur, nõ emollescit commiseratione? Quis non impletur admiratione & quatitur timore, quando videt eum, qui pro fide patitur, omnia membra sua distribuentem: dum scinditur, & ad Dei sacrificium & oblationem ea secreuit, quæ vsque ad musculos femoraq; & talos & tarfos diuiduntur immiseri-corditer, non admiratur laboriosissimam in decertando patientiam? Quis eum adspiciens, qui leonibus obijcitur deuorandus, & dentibus eorum molendus, & veluti carnalis panis mensæ cælesti conspergitur, non est intelligentia particeps illius martyrici spiritualis conuiuij? Quis eum contemplans, qui acerba catena propter Deum exagitatus, & in altum sublatas, & loris ac stutinis vibices habet extentas, & tandem gladio mortem subit, non seipsum omninò cordis contrahens contritionibus, conuertitur ad gratiam Dei glorificationem? Quis eum videns, qui rectus in ligno vincitur, & cuius exinaniantur intestina frequentibus ictibus flagellorum, & qui diuturnam illam sustinet in ligno perpeffionẽ, & sine visceribus ingrediens, funebrem quandã saltat saltationem, nõ diuino telo in corde fauciatur, tabernaculumq; & templum pietatis efficitur? Quis eum videns, cui caput tyrannica propter Christum fuit amputatum sententia, & qui

Tactus,

Martyrum
ad Deũ sa-
lutare in-
tercessionẽ
& reuere-
batur & im-
plorabat.Vtilitas
imaginum
sanctarum.

omne

omne genus fluctibus seorsum fertur à reliqua cymba corporis, & nutu diuini auxilij ea vnita, & per mare tanquam per aridam recto itinere ingredientia, etiam si duritie cor habeat fluctuans, non statim venit ad portum tranquillitatis spiritalis? Quis eum, cuius vngues arundinibus acutis perforantur, & qui in bullientem picis lebetem præceps immergitur & rursus emergit, & gladio hostiliter consummat, adspiciens, non manus ad Deum sustulit, & non optauit deinde talem experiri cruciatum? Quis eos, qui gelu hyberno & aeris algore concresecunt, & nudi decertant, attentè cõsiderans, & qui crurum sustinent fractiones, & cum ardentibus carbones naturæ robore effugerint, in fluuiorum fluenta mittuntur eorum reliquæ, non desiderauit eos habere patronos, & precibus at- trahere eorum acrem & dignam defensionem?

Martyres,
patroni
nostri.

Hæc autè videris non solum fieri in masculis, sed etiam in fœminis, quæ paribus decertant certaminibus, & equuleorum & rotarum & ceterorum tormentorum nullam ducunt rationem: Quis enim hæc fieri adspiciens in mollissima natura, si veluti literas attendens legat colores, non muliebrem abijciat timiditatem, & fidutia indutus, non autem temeraria audacia, & ad Deum funebrem canat laudationem, & apertè pronunciet beatam hanc inuictam fortitudinem? Quis videns immaturorū puerorum ætatem in asperrimis doloribus tanquam in aquis innatam, & tanquam lac coagulatum, emulsum ex vberibus fidei, & omne genus tormēti & supplicij simul ferentem propter Christum, non coniecerit hoc esse opus diuini auxilij, quod & muliebrem imbecillitatem virtute virili fecit robustiorem, & impuberem ac puerilem imperfectionem ostendit spiritu ac sensu esse mutatam in senilem vetustatem? Quis Teclam & Stephanum, qui primi post Christum athleticam portam aperuerunt martyribus, hunc quidem videns lapidibus appetitum, & occisorum per precum intercessionem apud Deum curam gerentem: illam verò & ferarum sequitiam despicientem, propter suam nõ fictam in Christum, quem desiderabat, charitatem: non statim discit non malè precari inimicis, sed tanquam benefactoribus eis gratiam referre, & aduersus omnem belluinam & amentem decertare heresim?

Ador. 7.

Imago Christi
cruce fixi
conspicitur
quod efficiat.

Sed transiō ad Deum meum & Dominum, qui martyr est appellatus, & fuit posteris dispensator victoriæ: quem in ligno cernēs clauis affixum, & spongia aceto & felle potatum, & latere lancea punctum, & ex eo viuifica fluenta emittentem, horreo & à me discedo, honoroque eius inuestigabilem & stupendam suū demissionem, eiusque admiror summæ malorum tolerantia pelagus. Etenim propter clementiæ magnitudinem, & ineffabilem misericordiæ bonitatem, cum accepisset carnem eiusdem, cuius nostra, essentia, nequaquam se esse Deum inficiatus, verbo quidem veritatis, à verbi ministris atramento colorato, vt licet, annūciatur: re vera autem coloribus ab ipsis & eorum asseculis circumscribitur & depingitur, non crassa materia cõmiserentibus simplicitatem & formæ vacuitatem: neque enim circunciditur, nec subit affectionem: sed quod sua natura cerni potest & contrectari quàm optimè depingentibus & circumscribentibus. Quamobrem tora anima, corde & cogitatione, quæ sunt ab eis decreta, tuentes & amplectentes, & qui ex Deo sunt mentis nostræ gressus ab eo apertissimè habentes dilatatos, magno studio contendimus ad excipiendam, & vt fas est, adorandam Christi imaginem & eius perpeffionem, & ad nos exhibendos dignos sanctis, qui fuerunt à seculo. Quomoddò ergò non ex his bonus efficitur aliquis, etiam si cor habeat sententia lapideum? Quis non reueretur coloratam picturam, quæ fert exempla pietatis, per quæ doceri possunt veteres res gestæ, mundi ortus, legisq; & Prophetarum, senemq; & antiquam efficere cogitationem? Per quam accedit meditari diuina & magna gratiæ miracula, quæ ad Dei gloriam inducunt spectatores, qui omnia fecit in sapientia, & suos seruos per suam in ipsos beneuolentiam, maximis extulit honoribus: & propterea apertè voluit eos depingi ac describi, & corū memoriam esse perpetuam in nostris cordibus. Quodnam ex his vnquam damnum ad animam redierit? Quisnam autem non potius ex ijs accepit vtilitatem? Quis ex crebra ac diligenti eorum consideratione non perpetuam comparauit memoriam salutis conciliatricem?

Psal. 103.

Iconoclaste
egregiè hic
perstringitur
& confuratur.

Dic mihi enim, qui infamis & ignominiosæ partis ordinem laudas, ô heretice, neque enim didicisti honorare, quod est dignum honore: qui idolis & venerandis imaginibus lubenter eandem tribuis ignominiam, quando profani & sancti scies differentiam, & ijs, quæ ex illis deducuntur, tribues id quod conuenit? Est enim proprium legis & cru-

eruditionis, sancta discernere à profanis, & immunda à mūdis: quomodò rursùs est iniquitatis & incitiæ, quæ inter se pugnant, simul cogere, permiscendo & confundendo omnia. Si enim Iouem cum Seruatore comparans, in eo quòd venerabiliter exprimatur effigies, hoc affirmas sine omni distinctione: nunquid contumeliam & dedecus, quod Ioui, qui falsò dicitur, tribuis, sanctæ quoq; Christi formæ inures? Audiui enim te inania quædam huiusmodi adducere ac blaterare, & ijs, qui à Christi vocantur nomine, & Trinitatis gloriæ cultum, honorem & solam patriæ adorationem inuisibiliter & canunt & tribuunt, intentare crimen idololatriæ, & malignè miscere, quæ non possunt inter se conuenire. Non das differētiam imaginis Christi & simulacri Iouis? Non honoras Christum, quòd sit eius exemplar venerandum, & eum abominaris propter execrandam eius libidinem atque petulantiam? Non Christum Deum pronuncias, ob sanctitatem eius incomparabilem: & quæ expressa est per materiam, ab antiquis honoratam, Deū & hominem referētis imaginis admittis similitudinem: fabulosum autem illum parricidam, & eius, quæ à diuinitate excidit, effigiem transmittis in profundum, in qua ipse patris sui quæ absciderat, verenda est iaculatus? Nè tu Christum Seruatorem habeas propitium, qui materiali sanctorum expressa delectatur effigie, odio autem habet satanæ & improborum eius satellitum abominatio nes: qui cū vident Christi & eius seruorum erectas imagines, euertuntur, ingemiscunt & desunt, & aduersus eos, qui hæc lubenter faciunt, strident dentibus, & puluerem excitant calamitatum. His encomiorum verbis excitans Tarasius, & in tabulis honorificè inculpens ab eis pro Christo suscepta certamina & pericula, eorum insistebat vestigijs, etiamsi manserit sine vibicibus, non autem eos à tergo sequebatur.

Videamus verò, an etiam contenderit cum ijs, qui erant in gratiâ. Nam cū Verbi discipuli, mentis in magistrum immutabilitatem per diuinam ostenderent confessionem, ipse quoquē eam seruauit integrā & inuiolabilem, à materno vtero & factis ipsum verum Deum prædicans, qui ex Mariâ in vltimis temporibus, & ex patre ante secula est genitus, æqualem patri, quòd attinet ad eiusdem gloriæ virtutem diuinitatis. Sic cum Philippo & Thoma decretum protulit, Dominum & Deum Christum dicens, non palpatis, quæ clauis confixæ fuerant, manibus, neque quæ sitis, quæ per lanceam factæ erāt, punctioibus. Iohan. 20. Quamobrem beatum quoquē finem apertè accepit per fidelem & feruentem confessionem. Sic Zebedei filium secutus est, qui appellatus fuit filius tonitrū: Marc. 3. Iohan. 11. propterea quòd apertè meminit in principio Verbum esse, & apud Deum esse: & erudiens effecit alios spiritu Apostolicos, propterea quòd Euangelistarum diuinitus inspiratum instrumentum, vt quorum voce mundi salus resonet, in ecclesijs, quæ erant vbi. quæ terrarum, coloribus expressum materialibus, conuenienter diuinæ & paternæ traditioni, iusserit: vt mens compuncta per euangelicam sacram quæ effigiem & sanctitatem, ad Deum, qui hæc eis inspirauit, multifariam honorem transmitteret, & efficere tur receptaculum venerandarum auditionum. Iohan. 1. Andrea verò, qui fuit vocatus primus ex Apostolis, aded fuit propinquus & coniunctus germano vitæ instituto, vt habenas eiusdem pastoralis cathedræ, post tot secula, sed numero valde multiplicatè acceperit, & ad metam cælestis cursus gregem per virtutem deduxerit, & victoriæ eis causa fuerit contra aduersarios. Paulo autem fuit colligatus in eo, quòd in docendo primas partes obtinuerit. Totum enim mundum verbi nexibus inclusum intra decreta Ecclesiastica, sapienter efficit populum Deo acquisitum & regale sacerdotium. Petrus verò, quòd multorum patrum summus sit appellatus, & quòd ei creditum fuerit ligare & soluere, quæcunque sunt vinculo digna & solutione, abundè expressit. Cum Præcursore conuenienter quidem ei, qui ab ipso fuit prædictus, & dixit maiorem Iohanne non surrexisse inter Matt. 11. natos mulierum, non audendum est eum in multis conferre, nisi solum in acri & præfracta libertate reprehendendi, zelo quæ, qui reprimi non poterat, affirmandum est non procul abfuisse Tarasium.

Vt autem eum quoquē videas meritò sequi eos, qui floruerunt ante gratiam, hinc scies. Cum diuinitus moto cœtu Prophetarum conspirauit diuino spiritu inspiratus: quandoquidem illi quidē populo, qui Duce Mose per mare rubrum nupèr fuerat à dura seruitute liberatus, & ab insano cultu idolorum admirabiliter transierat, post diuinū illum Dei contemplatorem, salutare portus diuinitus affuerunt, prophetiæ ancoras relaxantes, & validis pictatis alligantes rudentibus, & citra errorem deducentes ad terram

terram Dei cognitionis. Hic autem Ecclesiam, quæ non secus ac cymba in mari agitur, fluctibus, & veniebat in periculum, nè faceret iacturam eorū, quos vehabat, propterea quod deesset peritus gubernator, qui resisteret fluctibus, sanæ fidei clauo regens, in portu collocat: & eos, qui erant in ea, conseruatos, idolica & vana, quam in lingua habebant aduersus sacras imagines, ablata opinione, synodalibus paternis quæ & rectis circumuallauit decretis. Cum sacro sancto autem psalte Dauide concurrit in innocentia, & cum eo diligens decorem domus Domini, non dedit somnum oculis & palpebris dormitionē, & requiem temporibus, donè seipsum exemplar Domino & tabernaculum Deo Iacob, sicut ille, exhibuit. Zelo motus cum Phinees, heresim & eius amatores tanquam veræ fornicationis introductores, & dogmatum adulterinorū genitores, confodit. Aaronis superauit sacerdotium. Non enim tintinnabula & mala punica, & lapides pectoris & superhumeralis, neq; mitra & cidaris & talaris, & auri lamina, hunc sicut illum amiciebant ritu sacerdotis: neq; sacrificium per sanguinem taurorum & hircorum, eius & populi expiabat ignorantias: sed moderatus amictus cum spiritu paupertatis, cum reddebat splendidum, & legali holocausto erant sacratiora, quæ ab eo offerebantur: vt qui agnum, qui tollit mundi peccatum, Christum sacrificaret facris inuocationibus, & fidelium distribueret manibus, & omnes adspargeret precioso illo sanguine, quem ostendens, dabat ad debitorum animæ solutionem.

Num. 12. Mosem autem expressit in eo, quod esset mitis, & in nullum ostenderit vestigium odij & malevolentia, etiam si furiosi & maleuoli, patris Tarasij dicendi libertate, quæ ad insipientium spectabat correctionem, iram & odium esse malè coniecerint. Gustauit Iobi tentationes, etiam si non in rebus similibus. Cum Iacob vt gratia Israelita, & appellatus mens, quæ Deū videbat, simul purgatus sanctificatur anima & cogitatione. Simul cum Isaac fuit fide sanctificatus, etiam si non à patre, sed ipse cor suum in holocaustum offerens: cumq; fuisset victima & sacrificus, in odorem suauitatis obtulit pulcherrimum Deo sacrificium. Cum Abraham, eò quod fuerit pater spiritualis multarum tribuum & populorū, & crediderit, & ei, qui eum fecerat, purè seruiērit, diuinarum promissionum fructum est consecutus. Sed quid eius virtutum transmittit mare atlanticum? Imponamus ergò rebus conclusionem, & ex proœmio finem efficiamus, & nè promisso non stare arguamur, plus quam par sit, producentes orationem.

Post plurima enim certamina, & profundum doctrinæ infinitum, & vitæ honestæ puritatem, & veræ fidei confessionem, & ratione præditi gregis ad ea, quæ sunt præstantiora & diuina, eius monitis deductionem, & in alendis pauperibus copiosam suppeditationem, & assiduam sanctis rebus datam operam, & in pastoralis munere diurnam moram, (viginti enim & duos annos pontificalem decorauit cathedrâ) ingruens morbus & valdè grauem ei dolorem asserens, non persuasit vt obliuisceretur perpetui & diuini officij. Nam & morbo & senio laborans, nequaquam fatiatur sacrosancta mysterij celebratione: sed intenso ad Deum amore ardens, & morbi nullam ducens rationem, pectore innitens mensæ lignæ, quæ ponebatur ante aram diuinam, sancta peragebat. O fidem & sapientem in rebus diuinis diligentiam. O interminatum in Deum amorem. Non enim curam gerebat corporis, vt cum rerum diuinarum eum cepisset sanctas, mysteria diuina interrumpere: sed laboribus corroboratus, & cum Paulo clamans: Cum infirmor, tunc potens sum, acriter vacabat diuino cultui. Inualuit ergò morbus, & cum de cetero cessare faciēs à diuinorum operatione, ei parauit lectum infirmitatis, quod vtinam nõ fecisset ante oculos eorū, qui eum nunquam in lecto conspexerant. Tunc tunc fit miraculum nouum & terribile, quod nos, qui aderam, admiratione impleuit & timore, videntes eum veluti in ecstasi, & luciantem cum aduersarijs, qui non cadunt sub aspectum. Non enim aduersus carnem & sanguinem erat ei certamē: sed aduersus principatus, aduersus potestates, aduersus spiritalia nequitia. Tanquam enim verba faciens cum aliquibus, qui eum examinabant, & actæ vitæ rationem ab eo exigebant, ita causam suam agebat.

Et morbo & senio grauat, non cessat ab offerendo sacrificio.

2, Cor. 12.

Ephes. 6.

Quamobrem multis videbatur esse reus debendi, & rationē reddere ex actionis erat verò iustum iudicium superni auxilij omnem vitæ maculam eluere, & nullum illinc ferre delictum: appellari autē lucis participem, & simul obire celestibus materia expertibus potestatibus. Nam quandiu quidem habuit linguam ijs, qui audiebant, sensa apertè explicantem, verbis resistebat, & prompta dabat responsa ad ea, quæ obijciebantur,

tur, dicens se nullius eorum esse sibi conscium, quorum eum accusare voluerant: ô nulli culpæ affinem cum Deo coniunctionem. Non potuerunt maligni inimici eum vel parua in te deprehendere obnoxium, vel abominandis suis sceleribus ei aliquid affingere: sed eos redexit ad omnem consilij inopiam, per generalem & terribilem inficiationem, ut nec in eum quidē possent ullam causam in speciem dicere probabilem. Quando autem lingua obtorquit instrumentum, nec se verbis poterat defendere, labro & manu & nutu eos euertebat, & non cessabat eos expellere. Videbatur enim nobis tãquàm in inimicos ferociter fremere, & eos cum ira repellere, donc̄ sensus cœperunt conuiuere. Tunc enim tranquillissimo habitu, vespertinas laudes celebrante Ecclesia, & clamante, Inclina Domine & exaudi me, ipse pelliccum hunc exiit amictum: & relictis vinculis carnis, venit ad luminosa atria cœlestium, & habitat in ineffabili lætitia, quæ percipitur intelligentia, ex ea, quæ hîc est, improbitate in anima nullum signū inferens. Nam cum hîc ageret, virtutibus morte affecerat mortale hoc tabernaculum, erubescēbat enim dimidia ex parte naturam habere immortalem. Mortuus tamen est, existimo autem simul quoquē cum eo virtutes esse mortuas, nisi fortē fallor, insigni audacia magnū quid & terribile eloquens.

Migrat è corpore, & abit in cœlos.

Vniuersa verò ciuitas, inconsolabili luctu & lachrymis eum nō cessabat deslere, tãquàm suum patronum & defensorem. Qui autem fideliter tūc sceptra administrabat, (is verò erat Nicephorus) nō cessabat dolore cruciari. Prœcidens enim supra pectus gloriosi corporis, & ipsum tegens purpura, funebrem faciebat lamentationem, eum vocans pastorem, patrem, imperij adiutorem, luciferum, qui nunquam occidit, reip. ducem ad ea, quæ sunt meliora, & diuinum magistrum, exercitūs inexpugnabile propugnaculum, inimicorum sua ad Deum intercessione strenuum profigatorem. Quid deniquē non faciens, quid non dicens, orbis terræ damnum reputans pastoris iacturam? Quæ autem in potestatibus & honoribus maximum splendorem obtinebat, Patris, tãquàm qui contineri posset, cupiens prohibere decessum, lachrymis fœdata, acerbeque eum reuocans & amplectens, & tãquàm quæ multorum bonorum pateretur amissionem, perinde atquē riuus, rigabatur lachrymis.

Ecclesia autem lætitia deslebat vtilissimum suum procuratorem, agricolam, plantatorem, eum, qui omni ætati incrementum dederat ad virtutem, qui nulli maculæ obnoxium conseruauerat sacerdotium, qui omnem rugam malæ opinionis à diuinis atrijs absterferat, qui pro veritate sermones, tãquàm preciosos lapides, in Ecclesiæ infixerat diademate, qui erat incorruptus Antistes, qui ad manuum impositionem donis allici non poterat, qui Simoniacæ magiæ aurum adulterinum esse ostenderat, qui erat Apostolorum successor in virtute, qui confidebat & conuersabatur cum Patriarchis & patribus, qui cum electis consentiebat Synodis, qui omnia factus est omnibus, ut aliquos 1. Cor. 9. omninò saluos faceret, conuenienter magno & diuino Apostolo. Monachorum autem cœtus religiosissimus, in eum, ut probum suum excitatorem, & summum ducem ad abstinentiam, ostendens tristitiam, & hymnos contexens lachrymis, prosequabatur ad patres, qui prius refusserant in exercitatione, patrem, qui erat continentia propugnaculum inexpugnabile: Qui erant egēni, suum suppeditatorem: Qui orbi, oculum: Qui claudi, pedem: Qui nudi, vestem: Qui hospites, exceptorem: Qui in vinculis, visitationem: viduæ, defensorem: orphani, adiutorem. Omnis conditio & omnis ætas confluebat instar fluminis, læctum tangens, & sacro illo spectaculo frui piè contendens. Et nisi Imperator populi tumultum & imperum militari manu citò repressisset, multi venissent in mortis periculum, dum trudent & vicissim trudentur, & laudabile ostendunt desiderium in eum, qui desiderabatur.

Eximia laudes sancti viri.

1. Cor. 9.

Templum omnium martyrum.

Sepelitur ergò gloriæ plenum inclytum corpus sanctorum virorum manibus, qui lembis & lintribus latum mare terram solidam effecerant, dum transirent ad monasterium ab eo ædificatum in Bosphoro Byzantino, in venerando templo omnium martyrum, qui pro Christo sanguinem effuderunt, cum mensis Februarius quintum teneret diem cum quintuplo quaternione. Eum autem longum tempus celare non poterit, est enim omni tempore excelsior. Natura enim virtutis non sustinet obliuionem. Non tãbe enim inuidia heberatur. Sui enim memoriã facit immortalem nostris animis, & non finit dispergi & regi silentio.

Tempus est autem, vobis, qui estis virtutis studiosi, exponendi res à patre præclare
Y y y g e s t a s

Miracula
ad eius sepulcrum.

Marc. 5.

Oleo lampadis ad capsam eius lucētis, multæ curantur.

Leo Imperator Iconomachus sub mortē qd viderit.

Michaël Balb^{us} Leonem interficit.

gestas in sepulcro, quas non poterit prohibere monumentum. Non est enim illius monumentum: sed est ille monumentum monumenti. Multi enim ad eum accedunt, & liberantur ab ijs, quæ ipsos vexabant, affectionibus. ô miraculum. etiam postquam hinc excessit, eorum, qui hic sunt, curam gerit: & ab ijs, qui quæerūt, inuenitur, & ijs, qui pulsant, aperit ostium medicantis suæ visitationis. A diuturno enim sanguinis profluvio grauius quondam agitatur quædam mulierculæ, & magnos subeuntes fluctus & tempestates, cum in medicamenta maximam partem suarum facultatum consumpserunt, & non potuissent inuenire mali tranquillitatem, Euangelicam illam profluvio sanguinis laborantem imitatur mulierem præ laudabili impudentia, (non licebat enim mulieri tangere monasterium, cum id inclytus pater olim constituisset) muliebri astu optime usque virili veste regentes pudorē fœmineum, & præ se ferentes speciem Eunuchorum, clam confugiunt ad egregij huius gubernatoris capsam, quæ nullis agitatur fluctibus: & cum ex lampade, quæ in ea lucet, oleum hausissent, citissime appellunt in portum curationis. Quinetiam vir quidam, cui alter ex oculis lema cæcutiebat, cum fuisset prope diuinam thecam, & salutaris vntionis auxilio esset usus, lemam non irà multò post eluit, & à Deo visum apertè recepit. Alterius quoque manus, quæ allatrabat corpori, & longo tempore manserat in assiduo motu operatione mali demonis, sola inuocatione sacrosancti corporis, & vntione olei illius thecæ, quæ facit miracula, etiam si procul abesset, repressa est manus ab illa rabie, & reddita fuit sana sicut altera.

Multis quoque alijs, qui vexabantur à malis spiritibus, inuentus fuit pater medicus. Et demonum quidem expulit operationes: eos autem, qui tormenta sustinebant, allevauit voluntate & ope omnipotentis. Quinetiam quosdam, qui ab aduersa potestate spectris fuerant obstupesciti, & qui surdos & mutos eos reddebat, torporem sustinuerant, & deinde ad diuini viri sepulcrum fide manserant, per vilem & salutarem lucentis olei vntionem, Deus visitauit, & liberatis à spectri vertigine, dedit vt auditu rursus & lingua sanè agerent, quæ ad ea pertinet. Quinetiam quæ ab inflammatione grauius cruciabantur, & laborantibus dolores afferebant intolerabiles, diuina inuocatione olei thecæ, quod purgat ac mundat, affecta sunt doloris relaxationem.

Iam verò etiam aduersus hereticos, postquam hinc excessisset, diuinum zelum ardentè ostendit. Leo enim adhuc imperatoris gloriæ sceptrum administrans, & Iconomachorum heresim nefariè amplectens, cum ei appropinquaret vitæ finis, quo erat gladio feriendus, vt ipse adhuc superstes sua voce declarauit, vidit beatum Tarasium in somnis ad eum accedere, & cum graui ira iubere cuidam, Michaëli nomine, vt ense in eum adigeret. Ille verò iussui morem gerens, gladio transegit Imperatorem. Hinc autem Leo multus in hoc fuit, eum, qui in somnis ipsum sauciauerat, Michaële omninò conans inuenire in sancti monasterio. Quamobrem cum quosdam ex ijs, qui in ipso erant, monachis ad se iussisset adduci, carceribus & tormentis eos subiecit, nocturnum eius interfectorem per eos sibi esse indicandū fremens: quem etiam, vt euerforem imperij esse extrema passurum: hoc enim ei persuasit vel inuito, quod factum erat, narrare monachis. A quibus cum nos quoque miraculum, tanquam maturum fructum decerpserimus, venimus ad vos fideles, afferentes craterem lætitiæ. Non enim præterierat tempus sex dierum, cum Michaël suscipit sceptrum imperij, & eum interficit. Ità Deus etiam post mortem glorificat suos famulos, & eos delet, qui nolunt ipsum pie colere.

Sed me tempus deficiet, narrantem præclari & diuini patris magna miracula, quæ tanquam in prato rosæ, ybique nascuntur, & hortantur, vt feramur ad vniuscuiusque electionem. Nos autem cum non habeamus linguam, quæ possit metiri ac referre, quæcunque à beato facta sunt miracula, hæcenus cœptum orationis cursum perscipientes, malumus ad silentium transire, statuentes à periculo remotam requiem plus lucris afferre, quam si vincamur cum periculo. Prompti enim & alacris animi infatigabilitas, sæpè arrogantiam solet conciliare. Tu verò veneranda basis sacerdotij, nè meæ temeritatis reprehendas vomitum, qui audacissime, sed rudi & incondito sermone tam magnas referam narrationes: sed intensam meam benevolentiam ac fidem tanquam paruū munus oblatum reputans, concede verbis locum, vt accipiantur & quiescant. Non enim obliuiscar vtilitatis tuæ in medietate, nec feruentis mei in te ministerij mediocritatis: cum illius quidem delicijs me expleuerim in flore iuuentutis, & à te fuerim initiatus in ijs, quæ sunt optima & præstantissima ex trimetris, tetrametris, trochaicis, & ana-

ana-

anapesticis ac heroicis: hoc autem obiērim in sacris, quæ à te cōcinnè quotidie habitæ sunt, orationibus, ad animarum ædificationem, & augmentum vniuersæ venerandæ Ecclesie: quas celeri calamo & atramento notis excipiens, & optimis tradens scriptoribus studium adhibui, vt artificiosè referrētur in codicem. Sunt eæ verò eiusmodi, vt per eas omnibus proponatur pius purusque cultus ac fides: publica autem notetur ignominia somnium hereticorum. Si enim tui obliuiscar, excidam à Dei memoria: & nisi tui meminero, lapidibus proijciar in profundum: & lingua, vt dicit diuinus Psalmographus, adhercat faucibus. hoc est enim mihi omnium debitorum preciosissimum, tui semper habere in corde monumentum.

Deceterò autem æquum est, vt ad te conuertamus orationem, ô Dei serue, quicumque es, qui me nolentem incitasti ad hoc certamen, & cōgisti aggredi ea, quæ vires superant, Tibi mea accepta sit obedientia, & meæ orationis adspiciens humilitatem & inornatam dictionem, me accuses negligentie. Non enim diuino patri aliquid dignum attulimus, aut potuimus propè accedere ad dignitatem harū, quæ propè sunt, virtutum. Res enim eius omnem dicēdi facultatem superant, ad eò vt omnes laudatores ex æquo non assequantur oratione eum, qui ipsi debetur, honorem. Ego autem, qui omniū longissimè absum ab eo laudando pro meritis, propono promptam & alacrem voluntatem, vt accipiat, vt qui & laborem dicēdi inopia, senioq; & morbo frangar. Tu verò mercedem ac remunerationem à Deo acceperis, intercessorem, defensorem & propugnatorem, & tuæ spei adimpletorem, quem ex Deo dilexisti, habēs Tarasium. Qui & suis ad Deum intercessionibus assatim & securè præbeat, quæ sunt vsui ad hanc caducam vitam: & præstet, vt tuæ vitæ ita illic reddas rationem, vt reus non peragaris. Quod tecum detur omnibus consequi, qui purè ac sincerè in Deum sperauerunt, eius gratia & copiosis miserationibus, intercedente intemerata & casta Dei genitrice, & cælestibus & omnibus sanctis, Amen.

Conciones
S. Tarasij.

Psal. 136.

Intercessor,
defensor,
propugna-
tor, Tara-
sius.

VITA ET PASSIO S. NESTORIS EPISCOPI,
EX QVODAM EGREGIO MS. CODICE DESCRIPTA: SED
stylo ferè mutato, & quibusdam redditis paraphrasticòs, per F. Laur. Surium.
Consentiunt autem huic historiæ antiquissima Martyrologia.

Ides nos admonet in sanctorum martyrum redire memoriam, & videre palmas & triumphos athletarum Christi, illustria nobis exempla suppeditantium: quos filius coronauit, glorificauit & pater. Athletas autem dico, nō illos, qui vmbatica nobis certamina exhibent, quorum laus dubia est & incerta victoria, & corona corruptibilis: sed illos potius egregios viros, qui vsque ad mortem decertarūt, nē negarent Christum filium Dei, tenentes fidiſsimam promissionem illius, dicentis: Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram patre meo, qui est in cælis. Ex horum cælestium planè athletarum numero est

26. FEBRVA.

Matth. 10.

Nestor beatissimus: qui incidit in eam tempestatem, qua Decius tyrānus, crudelissimis propositis edictis, iussit omnes inuocantes nomen Domini nostri Iesu Christi, vocari ad impura demonum sacrificia: si qui autem ea facere detrectarent, eos poenis atrocibus subditos necari. Erat tum in Pamphylia Præses Pollio, qui Christianos ad edenda idolis immolata cōpellebat. Passi tūc sunt beati martyres Papias, Diodorus, Comon & Claudianus. Porrò eodem tempore episcopi munere fungebatur S. Nestor, fide & religione per omnem vitam insignis, tantaque humilitate & modestia, vt ipsi etiam Irenarcho vita & conuersatio eius esset formidabilis, nec literis tyrannicis apud illum agere, aut illi se opponere auderet. Tandem cum suis communicato cōsilio, ita dixit: Non possumus quicumquam aduersus Christianos, nisi prius, illorum episcopus comprehensus sit, cui omnes obediūt. Non latuit Nestorem, quas illi insidias molirentur: itaq; plebem omnem iussit abscedere, veritus nē lutorum morsibus patērent: ipse verò nihil territus, non discessit à domo sua: sed orationi incumbens nocte ac die, hoc vel maximè Dominum pastor bonus rogabat, vt gregem suum conseruaret.

Nestoris vitam etiam Irenarchus veretur.